Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, Lääketeollisuus ry, Suomen Lääkäriliitto ja Syöpäjärjestöt

Lausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2020 (HE 29/2019)

Kliininen lääketieteellinen tutkimus valtion talousarviossa 2020

Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, Lääketeollisuus ry, Suomen Lääkäriliitto ja Syöpäjärjestöt haluavat kiinnittää sosiaali- ja terveysvaliokunnan huomion valtion vuoden 2020 talousarvioesityksen vaikutuksiin lääketieteelliseen tutkimukseen. Lääketieteellinen tutkimus luo pohjan laadukkaalle terveyden- ja sairaanhoidolle. Tämän päivän tutkimus on tulevaisuuden hoitoa. Suomalainen kliininen tutkimus on perinteisesti arvostettua sekä akateemisesti että kansalaisten keskuudessa. Kliininen tutkimus on kuitenkin jo vuosia kärsinyt vähenevästä rahoituksesta ja toiminnan vaikeutumisesta.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan talousarviossa on kaksi momenttia, joiden määrärahat erityisesti vaikuttavat kliinisen tutkimuksen edellytyksiin:

- 33.03.25 Kansalliset osaamiskeskittymät
- 33.60.32 Valtion rahoitus terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen (ns. VTR-rahoitus)

Valitettavasti molemmat mainitut määrärahat ovat liian pieniä mahdollistaakseen akateemisen kliinisen tutkimuksen nykyisen taantuman kääntämisen nousuun, mikä palvelisi suomalaista terveydenhuolto-järjestelmää ja tarjoaisi parempaa hoitoa potilaille.

Vetoamme sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, että lausunnossanne valtiovarainvaliokunnalle nostatte esiin tarpeen lisätä kansallisten osaamiskeskittymien ja VTR-rahoituksen määrää.

1. Kansalliset osaamiskeskittymät (33.03.25)

Suomeen on juuri perustettu kansallinen syöpäkeskus. Lisäksi perusteilla on kansallinen genomikeskus, kansallinen lääkekehityskeskus ja kansallinen neurokeskus, minkä lisäksi julkisten biopankkien toimintaa on tarkoitus yhtenäistää ja valmistella biopankkien yhtenäistä toimijaa.

Nämä kansalliset toimijat ovat keskeisiä kliinisen tutkimuksen mahdollistajia. Toteutuessaan ne parantavat mahdollisuuksia lääke- ja muidenkin tutkimusten toteuttamiseen valtakunnallisesti ja ”yhden luukun” periaatteen mukaisesti nykyistä tehokkaammin ja nopeammin. Onnistuessaan tehtävissään nämä kansalliset keskukset voivat osaltaan edistää parempien hoitojen kehittämistä, erityisesti yksilöllistetyssä lääketieteessä. Lisäksi keskuksilla on muita tärkeitä tehtäviä, kuten syöpäkeskuksen tavoitteena on yhdenmukaistaa hoitokäytäntöjä eri puolilla Suomea ja näin lisätä potilaiden yhdenvertaisuutta.

Kansallisissa osaamiskeskittymissä on merkittävän suuri potentiaali sekä tutkimuksen, hoidon että suomalaisten terveysalan houkuttelevuuden kannalta. Hallituksen talousarvioesityksen seitsemän miljoonan euron määräraha ei riitä vastaamaan osaamiskeskittymiin kohdistuviin odotuksiin. Tämän seurauksena osaamiskeskittymät perustetaan vajavaisina, ilman todellisia mahdollisuuksia toteuttaa tehtäviään.

2. Valtion rahoitus terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen (ns. VTR-rahoitus) (33.60.32)

VTR-rahoituksen taso on laskenut hälyttävästi. Määräraha on pudonnut liki neljännekseen 20 vuodessa (90 miljoonasta nyt esitettyyn 25 miljoonaan). Kuitenkin VTR-rahoitus on keskeinen sidonnaisuuksista vapaan kliinisen tutkimuksen mahdollistaja ja osaltaan tukee kliinisten tutkijoiden urapolkujen kehittämistä. Lisäksi julkinen perusrahoitus antaa sairaaloille paremmat mahdollisuudet menestyä kansainvälisessä kilpailussa ulkomaisten toimeksiantajien tutkimusrahoituksesta.

Sairaaloissa ja terveyskeskuksissa tehtävä tutkimus hyödyttää suoraan suomalaisia potilaita. Mitä enemmän palvelujärjestelmässä tehdään tutkimusta, sitä parempia hoitotulokset ovat. Suomalaiset potilaat ovat halukkaita osallistumaan tutkimuksiin. VTR-rahoituksen pieni määrärahalisäys vuoden 2020 budjetissa on sinänsä hyvä mutta täysin riittämätön alku. Esitetty 25 miljoonan euron määräraha ei vastaa kliinisen tutkimuksen tarpeisiin.

Momenteille 33.03.25 ja 33.60.32 lisätyt määrärahat tuovat itsensä takaisin laadukkaana tutkimuksena ja jatkuvasti paranevana terveyden- ja sairaanhoitona.

Helsingissä 30.10.2019

Matti Rautalahti
Pääsihteeri
Suomalainen Lääkäriseura Duodecim

Sanna Lauslahti
Toimitusjohtaja
Lääketeollisuus ry

Kati Myllymäki
Toiminnanjohtaja
Suomen Lääkäriliitto

Sakari Karjalainen
Pääsihteeri
Syöpäjärjestöt, Syöpäsäätiö sr